

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Закон о биоцидним производима још је један од закона који је припремљен у поступку усклађивања домаће легислативе са прописима Европске уније који ову област уређује кохерентно и целовито.

1. Одређивање проблема који закон треба да реши

С обзиром на значај и све већу употребу биоцидних производа, као и на чињеницу да биоцидни производи могу да представљају ризик на здравље људи, здравље животиња и животну средину, ЕУ је још 1998. године, доношењем новог прописа (Директива 98/8/ЕЗ која је почела да се примењују 2000. године, а коју је Република Србија преузела доношењем закона 2009. године), увела строжију контролу стављања на тржиште и коришћење биоцидних производа. Ова контрола спроводи се у два нивоа, прво кроз процену и одобравање активне супстанце, а резултат те процене је упис активне супстанце у ЕУ листе одобрених активних супстанци чије је коришћење у биоцидном производу дозвољено. Други ниво је процена биоцидног производа који садржи одобрену активну супстанцу и обухвата процену опасних својстава, процену изложености људи, животиња и животне средине за све предвиђене начине коришћења биоцидног производа, као и процену ефикасности на непожељне организме. Резултат такве процене је закључак да ли је ризик који биоцидни производ представља на здравље људи, здравље животиња и животну средину када се користи на предвиђени начин прихватљив. Уколико је ризик прихватљив, надлежни орган одобрава стављање на тржиште и коришћење биоцидног производа.

Како је у међувремену у ЕУ почео да се примењује нови пропис којим се утврђују директно примењива правила за чињење доступним на тржишту и коришћење биоцидних производа и обезбеђује истовремено и усаглашено спровођење правних захтева у ЕУ (Уредба о биоцидним производима), а којим је Директива 98/8/ЕЗ стављена ван снаге, било је неопходно приступити усклађивању наших прописа којима се уређују биоцидни производи са захтевима новог ЕУ прописа.

Из Уредбе о биоцидним производима нису могле бити преузете одредбе које се односе на поступак процене и одобравање активних супстанци с обзиром да се тај поступак спроводи централизовано на нивоу ЕУ, а не појединачно у државама чланицама, и укључује све државе чланице ЕУ, Европску агенцију за хемикалије и Европску комисију. Међутим, финални исход тог поступка, односно активне супстанце које су одобрене у ЕУ за употребу у биоцидном производу (Листа I и Листа Ia) преузете су овим законом. Ово је од суштинског значаја јер се тиме обезбеђује да се на тржишту у Републици Србији могу наћи само биоцидни производи који садрже дозвољене активне супстанце тј. само оне активне супстанце које се користе у биоцидним производима у ЕУ. С друге стране, активне супстанце које не могу да се користе у биоцидним производима у ЕУ, не могу да се користе ни у биоцидним производима који се чине доступним на тржишту у Републици Србији.

Такође, уређен је и поступак доношења аката на основу којих се биоцидни производ чини доступним на тржишту и користи, као и надлежни орган.

За разлику од режима слободног промета у ком се налази већина хемикалија, биоцидни производ је, због његових својстава да уништи, одврати, учини безопасним, спречи деловање или другачије контролише штетне организме, неопходно проценити ради утврђивања ризика који тај производ представља на здравље људи, здравље

животиња и животну средину у оквиру поступка доношења акта на основу ког се он чини доступним на тржишту и користи, као претходни услов за његово чињење доступним на тржишту и коришћење. Уколико биоцидни производ представља прихватљив ризик на здравље људи, здравље животиња и животну средину, он се одобрава за чињење доступним на тржишту и коришћење. Тако се биоцидни производ може учинити доступним на тржишту на основу одобрења за чињење доступним на тржишту и коришћење, решења о упису у Привремену листу и решења о признавању одобрења. При том, сам акт не представља баријеру у трговини већ нужен услов за заштиту здравља људи, здравља животиња и животне средине од биоцидних производа који представљају неприхватљив ризик и нису довољно ефикасни.

Поред редовних поступака који се спроводе ради чињења доступним на тржишту и коришћења биоцидног производа, овим законом уређују се и посебне ситуације када се биоцидни производ који није прошао редовну процедуру ипак може наћи на тржишту односно користити у Републици Србији. У ове ситуације спада случај непредвиђене појаве штетних организама који не могу бити сузбијени другим средствима или биоцидним производима за који је већ донет акт у редовном поступку, када се доноси привремена дозвола, али и ситуација када се такви биоцидни производи могу користити у посебно контролисаним условима (у експерименту или испитивању за сврхе научног истраживања и развоја или производ и процес-оријентисаног истраживања и развоја) када се доноси потврда за њихово чињење доступним на тржишту, односно дозвола за експеримент или испитивање.

Како би успостављени систем правилно функционисао, неопходно је било уредити и надзор над његовом применом као и казнене одредбе за случај кршења ових одредби.

Новим Законом о биоцидним производима не мења се суштина важећег закона, већ се уводе нова правила за чињење доступним на тржишту и коришћење биоцидних производа и третираних производа.

Уредба о биоцидним производима уређује свако снабдевање биоцидним производом ради дистрибуције или коришћења у оквиру пословне делатности, те су законом поред произвођача и увозника биоцидног производа дефинисани нови носиоци обавеза и то дистрибутер или корисник биоцидног производа. На овај начин осигураће се да сви у ланцу снабдевања биоцидних производа имају обавезу да своје пословање ускладе са прописима којима се уређују биоцидни производи и да се на тржишту Републике Србије чине доступним и користе биоцидни производи који немају неприхватљиве ефекте на здравље људи, здравље животиња и животну средину.

Закон предвиђа да се у биоцидном производу користе и активне супстанце које нису биле обухваћене Директивом 98/8/ЕС са којом је важећи закон усклађен. На овај начин омогућиће се чињење доступним на тржишту и коришћење биоцидних производа који садрже активне супстанце које се користе у биоцидним производима који се чине доступним на тржишту ЕУ.

Једна од суштински важних новина коју уводи нови закон јесте увођење правила да за биоцидни производ за који је у ЕУ донето одобрење у складу са прописом ЕУ од стране надлежног органа државе чланице ЕУ или од стране Европске комисије не може да се поднесе захтев за чињење доступним на тржишту и коришћење према националном прелазном поступку (упис биоцидног производа у Привремену листу), већ се мора покренути поступак признавања тог одобрења. Наиме, у постојећем закону била је дата могућност да се биоцидни производ упише у Привремену листу и ако је за њега донето одобрење за стављање на тржиште и коришћење у складу са прописом ЕУ од стране надлежног органа државе чланице ЕУ. Међутим, током десет година примене

постојећег закона ниједан привредни субјект није поднео захтев за признавање одобрења, већ су се одлучивали да, и у ситуацији када је за биоцидни производ који стављају на тржиште надлежни орган државе чланице ЕУ донео одобрење за стављање на тржиште и коришћење, подносе захтев за упис тог биоцидног производа у Привремену листу. Међутим, Привремена листа је инструмент који је уведен као прелазно решење од ранијих система који су уређивали стављање биоцидних производа на тржиште Републике Себије ка систему ЕУ који уређује управљање биоцидним производима. Највећи бенефит који се остварује од усклађивања прописа у овој области требало је управо да буде остварен кроз могућност да се што више биоцидних производа који су већ одобрени у ЕУ у складу са прописом ЕУ нађе на тржишту и користи у Републици Србији кроз поступак признавања одобрења. Уписивање биоцидног производа за који је донето одобрење у складу са прописом ЕУ у Привремену листу значило би дуплу процену, што се новим законом избегава.

Друга битна новина коју уводи закон јесте могућност да се једним актом одобри чињење доступним на тржишту и коришћење групе биоцидних производа (биоцидних производа који испуњавају прописане услове, нпр. имају исте активне супстанце, сличан састав итд.), чиме се постиже већа ефикасност административног процеса и смањује оптерећење привреде.

Новина је и то што се законом уређује стављање на тржиште производа који су третирани биоцидним производом или их намерно садрже. Ова област није уређена важећим Законом. Ово додатно уређивање је значајно за целокупан животни циклус третираног производа, с обзиром да се поред контроле излагања потрошача биоцидном производу у току периода употребе третираних производа, информацијама садржаним у додатном обележавању усмерава поступање са третираним производима када постану отпад.

Новим законом нису обухваћене оне одредбе Уредбе о биоцидним производима које се односе на унапређење функционисања унутрашњег тржишта ЕУ. Ово из разлога што је Уредба о биоцидним производима заменила ранију Директиву која је дозвољавала разлике у поступањима појединих држава чланица ЕУ. Тако, из Уредбе о биоцидним производима, поред одредби које се односе на поступак процене и одобравање активних супстанци (Поглавље 2 и 3) нису могле преузете ни одредбе које се односе на централизоване поступке и процедуре које се спроводе на нивоу ЕУ и то: одобрење биоцидног производа на нивоу Уније (Поглавље 8), упоредо међусобно признавање биоцидног производа (члан 34), упоредна процена ризика биоцидних производа (члан 23) и други поступци чије је спровођење условљено чланством у ЕУ.

2. Циљ који се постиже доношењем овог закона

Овај закон доноси се ради усклађивања постојећих прописа у области управљања биоцидним производима са одговарајућом регулативом Европске уније која је од доношења претходног закона промењена.

Основни циљ доношења и овог закона је унапређење система чињења доступним на тржишту и коришћења биоцидних производа на територији Републике Србије. Њиме се и даље осигурава висок ниво заштите здравља људи, здравља животиња и животне средине, као и побољшање трговине биоцидним производима са земљама Европске уније и другим земљама, осигуравајући конкурентност привреде, а подстичући развој безбеднијих алтернатива. Такође, унапређује се систем којим се обезбеђује да се на тржиште стављају биоцидни производи који су довољно ефикасни да униште

непожељне организме и такви да немају штетне ефекте на здравље људи или животиња, или неприхватљиве ефекте на животну средину. Поред тога, уређивањем стављања на тржиште третираних производа уклањају се непотребне препреке у трговини третираним производима. Осим тога, прописивањем обавезе обележавања биоцидних производа и третираних производа подиже се свест и информисаност потрошача чиме се утиче на правилно и безбедно коришћење биоцидног производа и третираног производа, а самим тим и на смањење ризика на здравље људи и животиња и очување животне средине.

Крајњи циљ доношења закона треба да буде боља контрола чињења доступним на тржишту и коришћења биоцидних производа и третираних производа, а самим тим и боља заштита здравља људи, здравља животиња и животне средине.

Биоцидни производи су хемикалије које су намењене за уништавање и контролу непожељних организама. Ову своју функцију остварују захваљујући својствима на основу којих се и разликују од осталих хемикалија. Из истих разлога ти производи представљају ризик на здравље људи, здравље животиња и животну средину и за разлику од режима слободног промета у ком се налази већина хемикалија, биоцидни производ је неопходно проценити у оквиру поступака доношења аката на основу којих се он чини доступним на тржишту и користи, као претходни услов за његово чињење доступним на тржишту и коришћење. Уколико предвиђени начин коришћења биоцидног производа представља прихватљив ризик на здравље људи, здравље животиња и животну средину, надлежни орган одобрава његово чињење доступним на тржишту и коришћење. При том, сам акт на основу ког се биоцидни производ чини доступним на тржишту и користи не представља баријеру у трговини већ нужан услов за заштиту здравља људи, здравља животиња и животне средине од биоцидних производа који представљају неприхватљив ризик и нису довољно ефикасни. На овај начин осигурава се да се на тржиште Републике Србије стављају само биоцидни производи чија је употреба безбедна.

Од почетка обавезне примене постојећег Закона о биоцидним производима поднето је око 3.500 захтева за стварање на тржиште биоцидних производа у складу са националним прелазним поступком и донето око 2.600 решења о упису биоцидног производа у Привремену листу. Дакле, уређивањем ове области на начин да се кроз поступак процене биоцидних производа и доношења аката на основу којих се ти производи чине доступним на тржишту и користе постиже се да се на тржиште Републике Србије стављају само биоцидни производи који су безбедни за употребу, односно чије коришћење представља прихватљив ризик на здравље људи, здравље животиња и животну средину.

3. Да ли су разматране друге могућности за решење проблема?

Друге могућности за решење проблема нису разматране с обзиром да је и до сада ова област била уређена законом. Поред тога, уређивање система управљања биоцидним производима подразумева прописивање јасних и транспарентних правила и процедура које морају бити усаглашене са захтевима релевантних прописа ЕУ, као и прописивање права и обавеза привредних субјеката који чине доступним на тржишту и користе биоцидне производе, изрицање казних и других врста мера у поступку надзора, те законско уређивање ове материје представља једини могући избор. Такође, доношење овог закона се налаже кроз многа стратешка документа Владе, као и извештаје које је припремила Европска комисија у процесу приступања Републике Србије ЕУ (скрининг

извештај за Поглавље 27, Део III. Процена степена усклађености и капацитета за имплементацију).

4. Зашто је доношење закона најбоље решење проблема?

Предложене одредбе се односе на материју која се најефикасније и најтранспарентније регулише законом, тако да је процењено да се на овај начин јасно и недвосмислено ствара одговарајући правни оквир за уређивање ове области, а стварају се услови и за неопходно усклађивање са одговарајућом ЕУ регулативом. Наиме, доношењем Закона о биоцидним производима даје се правни основ за унапређење систематске контроле чињења доступним на тржишту и коришћења биоцидних производа и то не само кроз поступак доношења аката на основу којих се они чине доступним на тржишту и користе, већ и кроз инспекцијски надзор. Ово је врло важно с обзиром да неадекватно чињење доступним на тржишту и коришћење биоцидних производа може изазвати штетне ефекте на здравље људи и здравље животиња, а такође може имати неприхватљиве ефекте на животну средину.

5. На кога ће и како утицати решења предложена у закону?

Током десет година примене Закона о биоцидним производима у Привремену листу је уписано око 2.600 биоцидних производа које ставља на тржиште 519 привредних субјекта, од чега је 258 домаћих произвођача биоцидних производа, 265 увозника који увозе биоцидне производе из земаља ЕУ, а 35 привредних субјеката увози биоцидне производе из земаља ван ЕУ (Босна и Херцеговина, Македонија, Албанија, Турска, Руска Федерација, Индија, САД, Кина, Велика Британија итд). Овај закон не утиче на права и обавезе привредних субјеката који стављају на тржиште биоцидне производе који се већ уписани у Привремену листу у складу са прописима који су били на снази до ступања на снагу овог закона.

Овим законом се не уводе нове обавезе ни за надлежни орган ни за произвођаче и увознике биоцидног производа, већ се поједине постојеће обавезе уређују на другачији начин односно прецизирају.

Међутим, имајући у виду да Уредба о биоцидним производима уређује свако снабдевање биоцидним производом ради дистрибуције или коришћења у оквиру пословне делатности, овим законом су поред произвођача и увозника биоцидног производа дефинисани нови носиоци обавеза и то дистрибутер и корисник биоцидног производа. На овај начин осигурава се да сви у ланцу снабдевања биоцидних производа имају обавезу да своје пословање ускладе са прописима којима се уређују биоцидни производи, односно да се на тржишту Републике Србије не чине доступним и не користе биоцидни производи који представљају неприхватљив ризик и нису довољно ефикасни. Дакле, предложена законска решења утицаће на дистрибутера и корисника који чине доступним на тржишту и користе биоцидни производ који ће имати обавезу да за биоцидни производ прибаве акт на основу ког се он чини доступним на тржишту и користи, као и да тај производ класификују, упакују, обележе и да за њега израде безбедносни лист у складу са одредбама овог закона.

Значајна промена коју ће овај закон донети је та што убудуће увозник биоцидног производа за који је донето одобрење за чињење доступним на тржишту и коришћење у складу са прописом ЕУ од стране надлежног органа државе чланице или Европске комисије неће моћи да за њега поднесе захтев за упис у Привремену листу, већ ће морати

да спроведе поступак признавања тог одобрења. Имајући у виду да већина привредних субјеката који производе и чине доступним биоцидне производе на тржишту Европске уније има своје ћерке фирме у Републици Србији, ова измена представља одговор на њихов захтев за олакшавањем пословања с обзиром да послујући у Европској унији већ имају приступ свој неопходној документацији за биоцидне производе ради спровођења поступка признавања одобрења (сажета карактеристика биоцидног производа, извештај о процени биоцидног производа, испитивање ефикасности биоцидног производа).

Поред тога, новина која се уводи Уредбом о биоцидним производима, а самим тим и овим законом односи се на стављање на тржиште и обележавање третираних производа, који до сада нису били уређени. Наиме, овим законом ствара се обавеза лицу које ставља на тржиште производ који је третиран биоцидним производом да тај производ обележи на тачно одређен начин како би омогућио да потрошач има потпуну информацију о том производу, укључујући све мере предострожности које треба да предузме због биоцидног производа, а све у циљу да може да одлучи хоће ли користити третиран производ или не. Такође, овим законом утиче се и на произвођача третираног производа прописивањем обавезе да производ може третирати само биоцидним производом који садржи дозвољене активне супстанце. Прелазним одредбама овог закона остављен је период за усклађивање пословања тих лица са новим решењима, како би испунили услове за пословање и стављање на тржиште третираних производа.

6. Који су трошкови које ће примена закона изазвати грађанима, привреди, посебно малим и средњим привредним друштвима?

Током десет година примене Закона о биоцидним производима у Привремену листу уписано је око 2.600 биоцидних производа које ставља на тржиште 258 домаћих произвођача биоцидних производа и 265 увозника који увозе биоцидне производе из земаља ЕУ. Примена Закона о биоцидним производима највише ефеката имала је на мала и средња предузећа (нпр. 90-95% биоцидних производа уписаних у Привремену листу произведено је или увезено од стране ових субјеката, док је само 5-10% биоцидних производа потекло од великих предузећа).

Примена закона не изазива трошкове грађанима јер не прописује поступке који се спроведе по захтеву грађана у циљу остваривања одређеног права или испуњења обавеза. Наиме, примена овог закона ће имати бројне позитивне последице по грађане Републике Србије и друге кориснике биоцидних производ јер се њиме онемогућава чињење доступним на тржишту и коришћење небезбедних биоцидних производа.

И овим законом, као и до сада, највећи трошкови намећу се лицима која чине доступним на тржишту и користе биоцидне производе. Овај закон не изазива додатне трошкове у односу на трошкове на које су произвођачи и увозници биоцидних производа већ били обавезани постојећим законом, јер се не уводе нове обавезе. Наиме, имајући у виду да се од ступања на снагу Закона о биоцидним производима биоцидни производи стављају на тржиште у складу са националним прелазним поступком, једини трошак који су привредни субјекти једнократно плаћали јесте такса у износу од 30.000 динара за спровођење поступка уписа биоцидног производа у Привремену листу. Међутим, имајући у виду да се овим законом уводе нови носиоци обавеза и то дистрибутер и корисник биоцидног производа, они ће такође имати обавезу да за биоцидни производ који чине доступним на тржишту и користе прибаве акт на основу ког се он чини доступним на тржишту и користи и сходно томе та лица биће обвезници плаћања таксе за спровођење административних поступака прописаних овим законом.

Такође, поред директних трошкова који се односе на плаћање административне таксе, трошкови примене како постојећег, тако и овог закона на привредне субјекте су већи јер они морају да уложе одређена финансијска средства у испитивање ефикасности биоцидног производа на циљне организме, као и да тај производ класификују, упакују, обележе и да за њега израде безбедносни лист, како би комплетирали документацију која се захтева у поступку уписа биоцидног производа у Привремену листу.

И постојећа, као и предложена законска решења највеће трошкове намећу домаћим произвођачима биоцидних производа ради спровођења поступка одобравања биоцидног производа. Наиме, произвођачи биоцидних производа ће и даље сносити трошкове који обухватају трошкове комплетирања неопходне документације (израда досије за биоцидни производ), на пример трошкове испитивања својстава биоцидног производа ради процене његових ефеката на здравље људи, здравље животиња и животну средину за све предвиђене начине коришћења, као и трошкове испитивања његове ефикасности на циљне организме, али и трошкове везане за спровођење поступка процене биоцидног производа у поступку доношења одобрења. Израда досијеа за биоцидни производ захтева велика инвестициона улагања. Ред величине трошкова обезбеђивања потребних студија и података о активној супстанци и биоцидном производу и израде досијеа, према подацима доступним на интернету, креће се у ЕУ од 250.000 евра до 2.200.000 евра. Административна такса за проверу да ли је досије за биоцидни производ потпун и за процену биоцидног производа на основу досијеа у поступку доношења одобрења износи 980.000 динара (Уредба о висини такси, обвезницима плаћања, као и начину плаћања такси за процену и проверу података о биоцидним производима ("Службени гласник РС", број 90/15)). Висина накнаде за процену биоцидног производа у поступку његовог одобравања у Словенији износи 12.000 евра, у Хрватској 10.000 евра, док се у Аустрији, Француској и Немачкој висина накнаде креће и до 50.000 евра.

Међутим, закон уводи нови инструмент којим се омогућава да се једним актом одобри чињење доступним на тржишту и коришћење групе биоцидних производа (биоцидни производи који испуњавају прописане услове, нпр. имају исте активне супстанце, сличан састав итд.), чиме ће се смањити оптерећење домаћих произвођача биоцидних производа јер ће уместо плаћања таксе за процену сваког појединачног биоцидног производа у групи биоцидних производа (980.000 динара по производу) плаћати таксу за процену групе биоцидних производа. На овај начин омогућиће се знатне уштеде привредним субјектима, не само финансијске него и временске. Висина таксе за процену групе биоцидних производа утврдиће се у складу са Правилником о методологији и начину утврђивања трошкова пружања јавне услуге ("Службени гласник РС", бр. 14/13 и 25/13 - испр.).

Осим тога, имајући у виду да одобрење које био донео надлежни орган не било признато када Република Србија постане држава чланица ЕУ и да би домаћи произвођачи биоцидног производа морали да понове поступак одобравања биоцидног производа у складу са захтевима Уредбе о биоцидним производима, што би за њих представљало дупли трошак, овим законом даје се могућност произвођачима биоцидних производа да их учине доступним на тржишту тако што ће их уписати у Привремену листу.

Када су у питању трошкови привредних субјеката који увозе биоцидне производе за које је у Европској унији донето одобрење у складу са прописом ЕУ од стране Европске комисије или надлежног органа државе чланице односиће се на плаћање таксе за спровођење поступка признавања одобрења. Чињеница да је за одређени биоцидни производ већ донето одобрење у Европској унији значи да је тај биоцидни производ

процењен и да су утврђени услови за његово безбедно чињење доступним на тржишту и коришћење. С тим у вези, имајући у виду да већина привредних субјеката који производе и чине доступним биоцидне производе на тржишту Европске уније има своје ћерке фирме у Републици Србији, они већ имају приступ свој неопходној документацији за биоцидне производе ради спровођења поступка признавања одобрења, не очекују се додатни трошкови за увознике биоцидних производа из држава чланица ЕУ. Међутим, имајући у виду да надлежни орган у овом поступку на основу достављених података (сажетак карактеристика биоцидног производа, извештај о процени биоцидног производа, подаци о ефикасности биоцидног производа) процењује да ли су услови у којима се биоцидни производ чини доступним на тржишту и користи у држави чланици ЕУ, односно на нивоу ЕУ у складу са условима у којима би се тај производ чинио доступним на тржишту и користио у Републици Србији или их је потребно прилагодити, лица која чине такве производе доступним на тржишту су обвезници плаћања таксе за спровођење поступка признавања одобрења. Висина таксе за процену података о биоцидном производу у поступку признавања акта којим се одобрава стављање на тржиште биоцидног производа донетог од стране надлежног органа земље чланице ЕУ износи 285.000 динара (Уредба о висини такси, обвезницима плаћања, као и начину плаћања такси за процену и проверу података о биоцидним производима ("Службени гласник РС", број 90/15)). Висини накнаде за исти поступак у Словенији износи 2.500 евра, а у Хрватској 1.800 евра.

Имајући у виду да је циљ овог закона да се смањи могућност наступања штетних последица по здравље људи, здравље животиња и животну средину проценом биоцидног производа пре његовог стављања на тржиште у оквиру поступака прописаних овим законом, стављањем на тржиште биоцидних производа који су безбедни за употребу штити се здравље људи, здравље животиња и животна средина. Позитивни ефекти које овај закон треба да пружи, у потпуности оправдавају трошкове његовог спровођења, с обзиром да крајњи циљ предложених решења треба да буде боља заштита здравља људи, здравља животиња и животне средине.

7. Да ли позитивни ефекти доношења закона оправдавају трошкове његове примене?

Доношењем закона извршиће се усклађивање са правним тековинама ЕУ, што је обавеза Републике Србије у процесу придруживања и обезбедиће се да Република Србија у области управљања биоцидним производима добије законодавни оквир који је у складу са ЕУ праксом. То ће се позитивно одразити на унапређење система чињења доступним на тржишту и коришћења биоцидних производа и третираних производа на територији Републике Србије уз истовремено обезбеђивање високог нивоа заштите здравља људи, здравља животиња и животне средине.

Као што је већ наведено, биоцидне производе свакодневно користи велики број људи – од професионалних и индустријских корисника до становништва чије је знање и свест о утицају ових производа на здравље људи, здравље животиња и животну средину минимално. Имајући у виду да је неправилно коришћење биоцидних производа повезано са појавом значајног броја различитих болести (карцином, леукемија, болести коже и респираторног система, болести ендокриног система, очне болести, астма и др.), трошак уређења ове области, ма колико висок био, мањи је од трошка санирања последица које би настале у случају стихијске примене биоцидних производа.

Дакле, уређивањем ове области на начин да се кроз поступак процене биоцидних производа и доношења аката на основу којих се ти производи чине доступним на тржишту и користе заправо се врши контрола биоцидних производа и обезбеђује да се

на тржиште Србије стављају само биоцидни производи чије је коришћење безбедно. Такође, прописивањем обавезе обележавања биоцидних производа подиже се свест и информисаност обичног потрошача чиме се утиче на правилно и безбедно коришћење биоцидног производа, а самим тим и у великој мери на смањење ризика по здравље људи и животиња и очување животне средине.

Када је реч о директним трошковима примене овог закона, мора се нагласити да надлежни државни орган нема ових трошкова, док се трошкови привредних субјеката односе на плаћање административних такси. Међутим, индиректни трошак примене овог закона на привредне субјекте је огроман јер они морају да уложе значајна средства у спровођење испитивања и добијање података за досије о физичким, хемијским, токсиколошким и екотоксиколошким својствима активне супстанце и биоцидног производа. Овај трошак се компензује кроз крајњу добит од продаје безбедног за употребу и ефикасног биоцидног производа. Поред тога, ово је у складу са начелом које важи у целој ЕУ да онај ко има користи од чињења доступним биоцидног производа на тржишту мора да поднесе и одређене трошкове.

Имајући у виду позитивне последице предложених решења, процењује се да ће укупне користи далеко премашити укупне трошкове за спровођење овог закона.

8. Да ли закон стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију?

Доношењем овог закона створиће се услови за улазак нових привредних субјеката на тржиште, јер ће се елиминисати они привредни субјекти који на тржиште свесно стављају биоцидне производе са недозвољеним или недовољно испитаним или недовољно ефикасним активним супстанцама, с обзиром да је Законом прописано да се на тржишту може чинити доступним и користити само биоцидни производ који садржи активну супстанцу која је дозвољена за коришћење у Европској унији.

Поред тога, усклађивањем прописа у области биоцидних производа са захтевима Уредбе о биоцидним производима стварају се услови за благовремену припрему домаћих произвођача биоцидних производа за примену тих захтева и наставак пословања у складу са правилима јединственог тржишта по приступању Републике Србије ЕУ.

На крају, примена овог закона захтева запошљавање високо образованог стручног кадра, што подстиче инвестирање у едукацију стручног кадра, као и запошљавање лица са прописаним обаразовањем, искуством и едукацијама.

9. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове о закону?

Јавна расправа о Нацрту закона о биоцидним производима вођена је у складу са Закључком Одбора за привреду и финансије Владе Републике Србије о спровођењу јавне расправе о Нацрту закона о биоцидним производима 05 Број: 011-9870/2018 од 24. октобра 2018. године.

Јавна расправа о Нацрту Закона о биоцидним производима одржана је у периоду од 25. октобра до 23. новембра 2018. године, а спровело ју је Министарство заштите животне средине према Програму јавне расправе. Текст Нацрта закона постављен је на интернет презентацији Министарства www.ekologija.gov.rs, а заинтересована јавност је

имала прилике да своје примедбе, предлоге и сугестије достави Министарству у писаној форми.

Поред тога, у сарадањи са Привредном комором Србије организован је округли сто 30. октобра 2018. године у просторијама Привредне коморе Србије у Београду. Том приликом презентован је Нацрт закона о биоцидним производима и спроведене су консултације.

Састанку у Привредној комори Србије присуствовало је и преко 60 представника привредних субјеката који стављају у промет и користе биоцидне производе, као и представници Одељења за хемикалије, Групе за нормативно-правне послове у области управљања животном средином и представници надлежних инспекција.

На округлом столу размотрена су бројна питања учесника у вези са таксама за поступке које спроводи надлежни орган, роковима утврђеним прелазним и завршним одредбама, роком за усвајање Закона о биоцидним производима, статусом биоцидних производа који су уписани у Привремену листу, а за које је издато одобрење у ЕУ, као и питања у вези са испитивањем ефикасности биоцидних производа који су дезинфицијенси и обавезом праћења појаве резистенције биоцидних производа.

Коментаре, примедбе и сугестије на Нацрт закона о биоцидним производима доставили су у остављеном року: Привредна комора Србије, Галеника - Фитофармација а.д., Београд, Victoria Consulting д.о.о., Београд и Марина Бировљев, саветник за хемикалије.

Прихваћене су оне примедбе и сугестије и уграђене у текст Нацрта закона којима се унапређује квалитет текста, а које нису у супротности са Уредбом о биоцидним производима. Остали предлози, сугестије и примедбе учесника у процесу јавне расправе које су достављене овом министарству, након анализе, нису прихваћене из разлога што нису дата конкретна образложења за исте, или су предлози већ садржани у Нацрту закона (јер подносилац коментара није правилно тумачио текст Нацрта закона) или су супротни одредбама релевантног ЕУ прописа са којим се врши усклађивање.

Након спроведене јавне расправе и усаглашавања текста са примедбима, сугестијама и предлозима које су доставили привредни субјекти и друга заинтересована јавност, Нацрт закона достављен је на мишљење Европској комисији у јануару 2019. године. Уз Нацрт закона приложена је и Табела усклађености. Европска комисија доставила је коментаре и сугестије на текст Нацрта закона, након чега је текст усклађен са датим предлозима и у априлу 2019. године поново достављен Европској комисији ради информисања. Европска комисија је доставила одговор у коме је констатовала да је текст Нацрта закона измењен у складу са свим коментарима и да су пружена додатна појашњења, и захтевала да се достави текст закона када се усвоји.

10. Које ће се мере током примене закона предузети да би се остварило оно што се доношењем закона намерава?

Током примене Закона о биоцидним производима донеће се нови и ревидирати постојећи подзаконски прописи потребни за његово спровођење, а имајући у виду релевантне одредбе Уредбе о биоцидним производима. Прописи које је потребно донети након усвајања Закона о биоцидним производима су:

1. Уредба о висини таксе, обвезницима плаћања, као и начину плаћања таксе за биоцидне производе;

2. Правилник о критеријумима за одређивање својстава која доводе до поремећаја рада ендокриног система;
3. Правилник о врстама биоцидних производа;
4. Правилник о обиму и садржини досијеа за биоцидни производ и условима за прилагођавање захтева са подацима из досијеа;
5. Правилник о смерницама за процену биоцидног производа;
6. Правилник о садржини основних информација о биоцидном производу и о активној супстанци у том биоцидном производу;
7. Правилник о специфичним захтевима за паковање, обележавање и оглашавање биоцидног производа;
8. Правилник о садржини и начину вођења евиденције о стављању на тржиште биоцидног производа;
9. Правилник о садржини и начину вођења евиденције о производном процесу који је релевантан за квалитет и безбедност биоцидног производа који се ставља на тржиште, као и за складиштење узорака производних шаржи;
10. Правилник о садржини и начину вођења Регистра биоцидних производа, као и начину достављања података у Регистар биоцидних производа.

Подзаконски прописи за извршавање овог закона донеће министарство надлежно за послове заштите животне средине у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Осим тога, наставиће се са вођењем Регистра биоцидних производа и на тај начин обезбедити подаци који ће бити од великог значаја приликом преговора за приступање Републике Србије ЕУ.

Наставиће се са унапређивањем знања и компетенци запослених који раде на пословима управљања биоцидним производима и инспектора захваљујући сарадњи са Шведском агенцијом за хемикалије (KemI) и Европском агенцијом за хемикалије (ЕСНА) кроз реализацију међународних пројеката. Такође, учешћем надлежног органа за управљање биоцидним производима у својству посматрача на састанцима надлежних органа држава чланица за спровођење Уредбе о биоцидним производима, у раду Координационе групе, као и Групе за координацију мреже информативних пултова (HelpNet) Европске агенције за хемикалије допринеће се даљем јачању административних капацитета и стицању знања и вештина неопходних за спровођење новог Закона о биоцидним производима.

Примена закона и даље ће се контролисати инспекцијским надзором и то преко инспектора из три министарства чиме ће се омогућити боља контрола имајући у виду специфична знања инспектора у областима у којима се биоцидни производи користе.

Пружиће се даља подршка приватном сектору како би се придружио „правилима игре на терену“ јединственог ЕУ тржишта. Компанијама, а нарочито малим и средњим предузећима, пружаће се помоћ како би разумели своје улоге и обавезе на начин који ће омогућити не само да их испуне, већ и да направе стратешке изборе у вези са одрживошћу њиховог производног портфолиа. То ће се постићи унапређењем комуникације и путем различитих средстава информисања и ширења знања (информативни семинари, радионице, итд.). Наставиће се сарадња са Привредном комором Србије и стални дијалог са индустријом.

Свим овим мерама постићи ће се циљеви постављени у разлозима за доношење овог закона и то боља контрола чињења доступним на тржишту и коришћења биоцидних

производа, а самим тим и боља заштита здравља људи, здравља животиња и животне средине.